

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 228/2022-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Ivana Fiačana (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **JARO s. r. o.**, IČO 250 66 137, V olšine 1046/3, Klánovce, Praha, zastúpeného JUDr. Oliverom Korecom, advokátom, Zadunajská cesta 16, Bratislava, IČO 317 699 69, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41 Cob/54/2021-149 z 24. novembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 41 Cob/54/2021-149 z 24. novembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“), ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Zvolen o zamietnutí návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca podal na Okresnom súde Zvolen (ďalej len „okresný súd“) 29. júna 2021 žalobu voči obchodnej spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“), na splnenie povinnosti odovzdať predmet zmluvy a zároveň návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. V prílohe tejto žaloby doručil listinné dôkazy, ktorými preukázal, že 10. januára 2019 uzatvoril so žalovaným kúpnu zmluvu č. 01/2019, ktorá bola zmenená dodatkom č. 1 z 2. novembra 2019 (ďalej len „kúpna zmluva“). Z kúpnej zmluvy vyplýva povinnosť žalovaného dodať sťažovateľovi ako žalobcovi predmet zmluvy, ktorý bol špecifikovaný v prílohe č. 1 danej zmluvy a tvorilo ho 144 kusov individuálne určených bojových vozidiel

pechoty BVP-21 (ďalej aj „bojové vozidlá“), zároveň bol žalovaný zaviazaný povinnosťou predmet zmluvy uskladniť v celosti vo svojich skladovacích priestoroch najneskôr do 14. februára 2020 a následne najneskôr do 50 dní od udelenia individuálnej transferovej licencie ho odovzdať sťažovateľovi (žalobcovi) pre účely jeho vývozu mimo územia Slovenskej republiky.

3. Predmetom kúpnej zmluvy sú výrobky obranného priemyslu, obchodovanie s ktorými je regulované zákonom č. 392/2011 Z. z. o obchodovaní s výrobkami obranného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Z ustanovení spomínaného zákona vyplýva, že pre transfer bojových vozidiel tvoriacich predmet kúpnej zmluvy je potrebné vydanie individuálnej transferovej licencie Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo hospodárstva“). Zabezpečenie individuálnej transferovej licencie v zmysle ustanovení kúpnej zmluvy je povinnosťou žalovaného ako predávajúceho.

4. Sťažovateľovi bolo zo strany žalovaného do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti oznámené, že rozhodnutím ministerstva hospodárstva č. 2429/2021-1050 z 29. marca 2021 mu bola udelená licencia č. ■■■■■ na celkovo 114 kusov individuálne určených bojových vozidiel špecifikovaných v prílohe č. 1 uvedeného rozhodnutia (ďalej len „individuálna transferová licencia“).

5. V zmysle platobných podmienok dohodnutých v čl. V kúpnej zmluvy sa úhrada kúpnej ceny mala uskutočniť v 3 splátkach. Prvá splátka kúpnej ceny vo výške 2 444 616 eur bola sťažovateľom žalovanému uhradená do 30 dní po podpise kúpnej zmluvy. Druhá splátka kúpnej ceny v sume 1 426 026 eur bola sťažovateľom uhradená vopred „v záujme zachovania dobrých vzťahov“ ešte pred uplynutím lehoty splatnosti 9. decembra 2020.

6. Tretiu splátku kúpnej ceny, ktorá bola po poskytnutej zľave dohodnutá na sumu 3 982 069 eur, sa žalobca v zmysle bodu 5.7 kúpnej zmluvy zaviazal uhradiť najneskôr do 12 mesiacov od prevzatia prvého kusu tovaru, a to za podmienky dodania predmetu zmluvy v celom rozsahu (144 ks vozidiel podľa prílohy č. 1 kúpnej zmluvy).

7. Sťažovateľovi bolo v období od 3. mája 2021 až do 27. mája 2021 odovzdaných 71 zo 114 ks individuálne určených bojových vozidiel, ktorých transfer bol pokrytý udelenou individuálnou transferovou licenciou. Žalovaný 21. mája 2021 podľa sťažovateľa napriek tomu, že neboli splnené podmienky uvedené v bode 5.7 kúpnej zmluvy, vystavil predfaktúru č. 210003 (ďalej len „predfaktúra“) na sumu 2 322 476,40 eur so splatnosťou 4. júna 2021 a s popisom „doplatok KZ 01/2019“. Odovzdanie 43 kusov bojových vozidiel žalovaný podmienil úhradou uvedenej predfaktúry.

8. Sťažovateľ podal 19. júna 2021 na okresnom súde žalobu o splnenie povinnosti predávajúceho odovzdať predmet zmluvy a súčasne s ňou aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Sťažovateľ sa žalobou vo veci samej domáha uloženia povinnosti žalovanému, odovzdať sťažovateľovi (žalobcovi) predmet zmluvy bližšie špecifikovaný v žalobnom petite ako 43 individuálne určených bojových vozidiel, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia sa sťažovateľ domáhal, aby okresný súd zakázal žalovanému akýmkoľvek spôsobom nakladať s predmetom zmluvy (43 bojovými vozidlami bližšie špecifikovanými v petite neodkladného opatrenia), a to vrátane ich úpravy, opravy, poskytnutia do užívania, prevodu vlastníckeho práva alebo zaťaženia v prospech inej osoby, s výnimkou

ich dodania a prevodu vlastníckeho práva v prospech sťažovateľa ako žalobcu, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

9. Vo vzťahu k existencii obavy z pokračovania v protiprávnom konaní žalovaného sťažovateľ poukázal na kladenie nových jednostranných podmienok, ktoré nie sú súčasťou obsahu uzatvorenej kúpnej zmluvy, avšak práve ich splnením – uhradením predfaktúry žalovaný podmienil dodanie 43 kusov bojových vozidiel, na ktoré sa vzťahuje individuálna transferová licencia. V súvislosti s potrebou bezodkladnej úpravy pomerov sťažovateľ poukázal na svoju obavu, že žalovaný má v úmysle previesť časť bojových vozidiel, ktoré sú špecifikované ako súčasť predmetu kúpnej zmluvy na tretí subjekt. Svoju obavu sťažovateľ odôvodnil poukazom na to, že minimálne 10 kusov bojových vozidiel špecifikovaných v prílohe č. 1 kúpnej zmluvy, na ktoré nebola individuálna transferová licencia udelená, bolo už žalovaným prevedených na tretí subjekt, ktorý nebol v rámci udelennej licencie označený za konečného užívateľa všetkých 144 kusov bojových vozidiel.

10. Uznesením okresného súdu č. k. 15Cb/9/2021-59 z 23. júla 2021 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) bol sťažovateľov návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý. V rámci odôvodnenia tohto uznesenia okresný súd k argumentácii sťažovateľa týkajúcej sa jeho obavy z marenia predmetu zmluvy poukázal na to, že ministerstvom hospodárstva udelená individuálna transferová licencia zahrňujúca 114 kusov individuálne určených bojových vozidiel sa nevzťahovala na 10 kusov individuálne určených bojových vozidiel, ktoré boli žalovaným prevedené na tretí subjekt – zahraničného partnera. Okresný súd vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že konanie žalovaného, ktorým žiada zaplatenie predfaktúry pod hrozbou odstúpenia od kúpnej zmluvy, nepostačuje na splnenie podmienok pre vydanie neodkladného opatrenia z dôvodu obavy zo zmarenia predmetu zmluvy.

11. Krajský súd napadnutým uznesením označeným v záhlaví tohto rozhodnutia na základe sťažovateľom podaného odvolania uznesenie okresného súdu potvrdil.

12. Sťažovateľ namieta, že k zásahu do jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo v dôsledku nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia, v ktorom krajský súd dospel k nesprávnym právnym a skutkovým záverom.

13. Krajský súd dospel podľa sťažovateľa k svojvoľnému a arbitrárnemu záveru, podľa ktorého predmetom kúpnej zmluvy po vydaní individuálnej transferovej licencie zostalo len 114 kusov bojových vozidiel. Vo vzťahu k tomuto záveru krajský súd v rámci odôvodnenia napadnutého uznesenia podľa neho opomenul uviesť, z akého dôvodu požiadal žalobca svojvoľne ministerstvo hospodárstva o vydanie individuálnej transferovej licencie len na 114 kusov bojových vozidiel, a taktiež, akým spôsobom malo dôjsť k zmene obsahu záväzkov vyplývajúcich z kúpnej zmluvy, resp. ako a na základe akej právnej normy zanikol záväzok žalovaného dodať sťažovateľovi zvyšných 30 kusov bojových vozidiel, ktoré boli taktiež v prílohe č. 1 kúpnej zmluvy špecifikované ako predmet zmluvy.

14. Rovnako za neodôvodnený považuje sťažovateľ aj záver krajského súdu, podľa ktorého podmienka zaplatenia tretej splátky podľa bodu 5.7 kúpnej zmluvy (podľa neho ide o podmienku dodania všetkých 144 kusov bojových vozidiel) nemôže byť nikdy splnená, pretože individuálna transferová licencia sa vzťahuje len na 114 kusov individuálne určených

bojových vozidiel. Z uvedeného dôvodu mala byť podľa krajského súdu dohodnutá tretia splátka kúpnej ceny znížená zo strany žalovaného na sumu zodpovedajúcu hodnote dodania 43 kusov bojových vozidiel do celkového počtu 114 kusov, ktoré môže žalovaný sťažovateľovi odpredať. Sťažovateľ v tejto súvislosti dôvodil tým, že v predmetnom konaní dosiaľ nedošlo k preukázaniu skutočnosti, že žalovaný ministerstvo hospodárstva požiadalo o vydanie individuálnej transferovej licencie na celý predmet zmluvy, t. z. na všetkých 144 kusov bojových vozidiel.

15. Za neodôvodnený sťažovateľ považuje aj záver krajského súdu, podľa ktorého vystavenie predfaktúry v súlade s uzavretou kúpnu zmluvou, ktorou žalovaný podmienil dodávku 43 kusov bojových vozidiel, nemôže byť dôvodom na nariadenie neodkladného opatrenia. Sťažovateľ je toho názoru, že v predmetnom konaní dostatočným spôsobom preukázal potrebu bezodkladnej úpravy pomerov vydaním neodkladného opatrenia.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

16. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) nedostatočným odôvodnením napadnutého uznesenia, ktorým došlo k zamietnutiu návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia, a to napriek tomu, že v predmetnom konaní preukázal splnenie podmienok na jeho vydanie.

17. K napadnutému uzneseniu krajského súdu treba uviesť, že k preskúmvaniu uznesení o nariadení neodkladného opatrenia ústavný súd pristupuje zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd meritorne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie, resp. zrušenie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (II. ÚS 435/2021, I. ÚS 19/2020).

18. Bez ohľadu na uvedené aj v konaní o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia však musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu. Rozhodnutie o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

19. Ústavný súd sa oboznámil s odôvodnením napadnutého uznesenia, v ktorom krajský súd konštatoval, že predmetom kúpnej zmluvy je dodanie 144 kusov individuálne určených bojových vozidiel, ktorých dodanie zo strany žalovaného je však podmienené udelením individuálnej transferovej licencie zo strany ministerstva hospodárstva. Krajský súd zdôraznil, že v prospech sťažovateľa bola v tomto prípade ministerstvom hospodárstva udelená individuálna transferová licencia len na 114 kusov individuálne určených bojových vozidiel, z čoho vyplýva, že len tieto vozidlá môžu byť predmetom predaja sťažovateľovi. Z tohto dôvodu podľa krajského

súdu potom ani odpredajom 10 kusov bojových vozidiel, ktoré neboli pokryté udelenou individuálnou transferovou licenciou tretiemu subjektu, nemohlo dôjsť k porušeniu uzatvorenej kúpnej zmluvy, keďže predmetom zmluvy zostali len bojové vozidlá špecifikované v individuálnej transferovej licencií. Podľa krajského súdu ani samotná skutočnosť, že žalovaný vystavil predfaktúru, resp. zálohovú faktúru v súlade s uzatvorenou kúpnu zmluvou (zálohu zodpovedajúcu hodnote 43 zo 114 ks bojových vozidiel, ktorých predaj je možné zrealizovať na základe udelenej individuálnej transferovej licencie), po neuhradení ktorej zaslal sťažovateľovi výzvu na jej zaplatenie v lehote 7 dní pod hrozbou odstúpenia od zmluvy, nemôže byť dôvodom na nariadenie neodkladného opatrenia. Za nedôvodnú označil krajský súd aj argumentáciu sťažovateľa, podľa ktorej má byť tretia splátka kúpnej ceny zaplatená v sume 3 952 069 eur iba pri splnení „*podmienky dodania všetkých kusov tovaru (144 kusov)*“ podľa bodu 5.7 kúpnej zmluvy. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na to, že tretia splátka kúpnej ceny bola žalovaným znížená na sumu zodpovedajúcu hodnote časti nedodaného predmetu zmluvy (43 kusov bojových vozidiel), na ktorý sa vzťahuje individuálna transferová licencia. V závere krajský súd konštatoval, že postupom žalovaného nedošlo k ohrozeniu práv sťažovateľa, pretože časť predmetu zmluvy, resp. nedodané bojové vozidlá, na ktoré sa vzťahuje individuálna transferová licencia, je žalovaný pripravený dodať sťažovateľovi po splnení jeho povinnosti zaplatiť zálohovú faktúru. Na základe uvedených skutočností krajský súd vyhodnotil, že na nariadenie neodkladného opatrenia nie sú splnené podmienky, a preto odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu, ktorým bol návrh sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý, potvrdil.

20. Ústavný súd sa stotožňuje so záverom krajského súdu týkajúcim sa nesplnenia podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia v predmetnom konaní. Naliehavosť usporiadania pomerov medzi stranami sporu zjavne nie je preukázaná iba tým, že v synalagmatickom záväzku jedna strana sporu podmieňuje svoje plnenie zodpovedajúcim (v rovnakej miere poskytnutým) vzájomným plnením druhej strany, tak ako tomu je aj v posudzovanom prípade. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že neodkladné opatrenie nie je konečným rozhodnutím v spore, ale ide o rozhodnutie, ktoré môže byť zmenené či už rozhodnutím vo veci samej alebo postupom podľa § 334 Civilného sporového poriadku. Z pohľadu posudzovania splnenia podmienok nariadenia neodkladného opatrenia krajský súd následne podľa ústavného súdu dostatočne pre dané štádium konania odôvodnil aj ďalšie námietky sťažovateľa predložené v predmetnom konaní týkajúce sa zmeny obsahu predmetu kúpnej zmluvy, ako aj obavy z predaja bojových vozidiel, na ktoré individuálna transferová licencia udelená nebola, ako právne irelevantné. Krajským súdom prijaté závery vychádzajú z logickej úvahy súladnej so zmyslom a s účelom neodkladného opatrenia, ktorá sa opiera o primerané odôvodnenie a nenesie známky svojvôle. Z týchto dôvodov nemohlo v danom prípade dôjsť k porušeniu sťažovateľovho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd musí zdôrazniť, že argumentácia sťažovateľa v ústavnej sťažnosti predstavuje polemiku s napadnutým uznesením krajského súdu výlučne na úrovni aplikácie zákona a skutkových zistení.

21. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v súdnom konaní možno považovať predovšetkým za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. II. ÚS 222/04, II. ÚS 37/00, II. ÚS 46/00, I. ÚS 46/00). Hoci spočiatku Európsky súd pre ľudské práva vylučoval aplikovateľnosť

čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie v otázke neodkladných opatrení (predbežných opatrení), pretože nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (rozhodnutie o neprípustnosti z 13. 1. 2000 vo veci APIS, a. s., proti Slovensku, sťažnosť č. 39754/98), jeho neskoršia judikatúra (rozsudok veľkého senátu z 15. 10. 2009 vo veci Micallef proti Malte, sťažnosť č. 17056/06; rozsudok z 13. 1. 2011 vo veci Kübler proti Nemecku, sťažnosť č. 32715/06, § 48; rozsudok z 12. 1. 2012 vo veci Pekárny a cukrárny Klatovy, a. s., proti Českej republike, sťažnosť č. 12266/07, § 64 – § 71) dokazuje postupný príklon k aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru aj na citované konania. Na to nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu (napr. I. ÚS 293/2015, III. ÚS 503/2016, II. ÚS 533/2016).

22. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že argumentácia krajského súdu zodpovedá ustanoveniam Civilného sporového poriadku o predpokladoch vydania neodkladného opatrenia, jeho závery nemožno považovať za arbitrárne či svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska za neospravedlňiteľné a neudržateľné, ktoré by mali za následok porušenie uvedených práv sťažovateľa. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v rámci predbežného prerokovania odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. mája 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu